

Nye variable i ADAM April 2023

Resumé:

Adam er i April 2023 versionen blevet udvidet med en håndfuld nye variable. Disse variable er effektiv kronekurs Ewdk, sæsonkorrigeret aku-ledighed Bulaku, 3 mdr pengemarkedsrente Iw3m og gennemsnitlige timeløn for lønmodtagere ekskl. genetillæg Lnda. Papiret giver en kort beskrivelse af de 4 nye tabel-variable.

Nøgleord:

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1 Effektiv kronekurs

Variablen Effektiv kronekurs indgår i apr23-estbk med navnet *Ewdk*.

Ewdk angiver nationalbankens nominelle effektive kronekurs fra jan. 1970 og frem og er beregnet som et årgennemsnit. *Ewdk* er et indeks (1980 = 100) for den effektive kronekurs, dvs. et vægtet gennemsnit af valutakurser over for kronen hos Danmarks 27 største samhandelspartnere. Vægtene beregnes og opdateres af nationalbanken. En stigning i indekset afspejler en styrkelse af kronen.

Kilden til *Ewdk* er: Nationalbanken.statistikbank.dk/dnvala

Her vælges:

Valuta: Nominel effektiv kronekurs (jan. 1970-)
 Kurstype: Indeks (kun nominel effektiv kronekurs), indeks 1980 = 100
 Opgørelsesmetode: Årgennemsnit

I ADAM er *ewdk* beregnet som

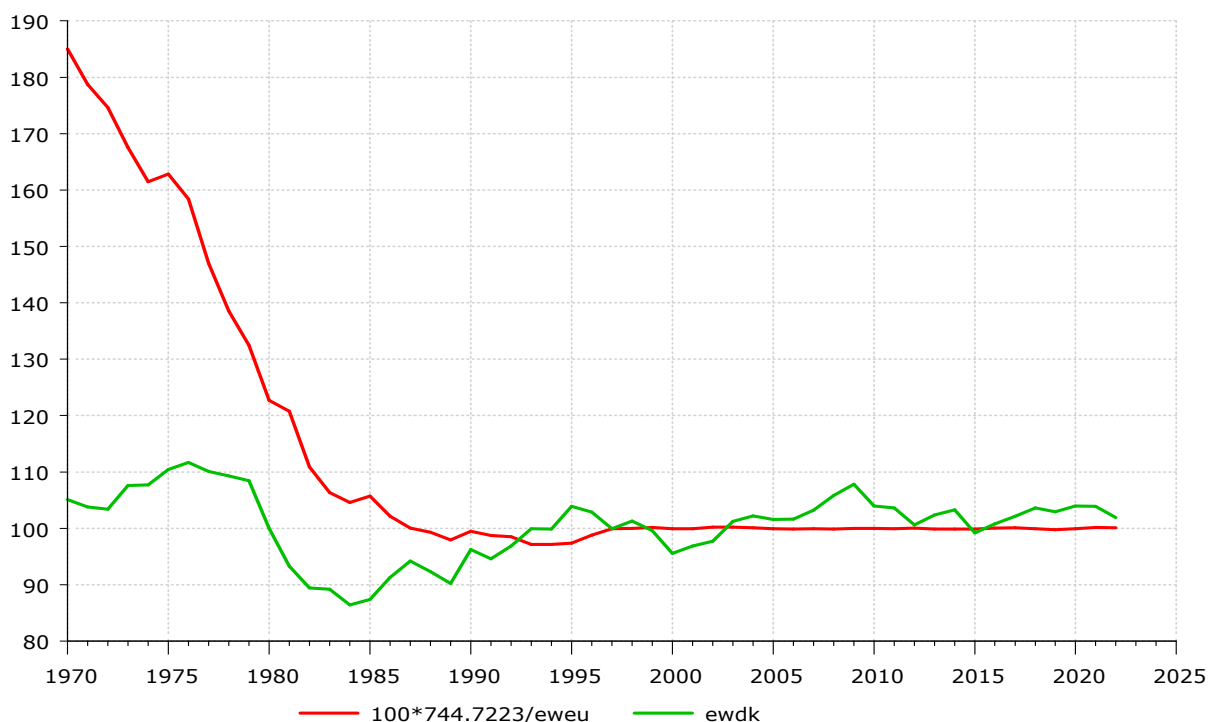
$$(1) \quad Ewdk = Kewdk * 100 * (744.7223 / Eweu)$$

Hvor ADAM-variablen *Eweu* beskriver eurokursen som kroner per 100 euro, og 744,7223 er *Eweu* i 2010.

Figur 1 nedenfor sammenholder effektiv kronekurs *Ewdk* med eurokursen på invers form, dvs. som euro pr. krone og som et indeks, der er 100 i 2010: $100 * 744,7223 / Eweu$, hvor den sædvanlige eurokurs *Eweu* er krone pr. 100 euro. Men den inverse formulering af eurokursen betyder en højere eurokurs, at kronen er styrket over for euro. Ligesom en højere effektiv krone betyder, at kronen er styrket over for handelspartnernes valuta.

Figur 1

Effektiv kronekurs og Eurokurs (Euro/Krone)

Faldet i den inverse eurokurs (rød kurve) fra 1970 og indtil et udpræget vandret fastkursforløb nås i slut 90'erne afspejler, at Danmark indtil 1982 jævnlige nedjusterede kronen over for D-mark. Siden 1982 har Danmark ført fastkurspolitik over for først D-mark og siden 1999 over for euroen. Centralkursen over for D-mark og efterfølgende euro har været uændret siden januar 1987, og figurens røde kurve med eurokursen forløber mere vandret. Jo mindre eurokursen svinger ift. den uændrede centralkursen, jo mere vandret forløber eurokursen.

Den effektive kronekurs E_{wdk} havde tilbage i 1970'erne et langt mere stabilt forløb end kursen på D-mark, som kronen hele tiden faldt i forhold til. I dag er den effektive krone mere volatil end eurokursen, fordi E_{wdk} viser kronens udvikling over for et mix af valutaer, herunder fx dollar, renminbi, yen og pund, som ikke er bundet til euroen og dermed heller ikke til kronen.

2 Sæsonkorrigeret akuledighed

Arbejdskraftundersøgelsen (AKU) er en af Danmarks største kontinuerlige interviewundersøgelser. Den opgøres kvartalsvis og er baseret på en stikprøve. AKU-ledige er personer, der til arbejdskraftundersøgelsen selv oplyser, at de ikke er beskæftigede i den uge undersøgelsen finder sted, og som samtidig aktivt har søgt arbejde inden for fire uger forud for den uge, undersøgelsen finder sted og kan tiltræde et job inden for to uger.

Variablen sæsonkorrigeret arbejdsmarkedstilknytning er som navnet antyder et årgennemsnit af en sæsonkorrigeret opgørelse af ledigheden målt i arbejdskraftundersøgelsen og indgår i apr23-estbk med navnet *Bulaku*. *Bulaku* måler akuledige personer som andel af den samlede arbejdsstyrke.

Kilden til *Bulaku* er: Statistikbanken.dk/AKU111A

Her vælges:

Beskæftigelsesstatus: AKU-ledighedsprocent

Alder: Alderi alt

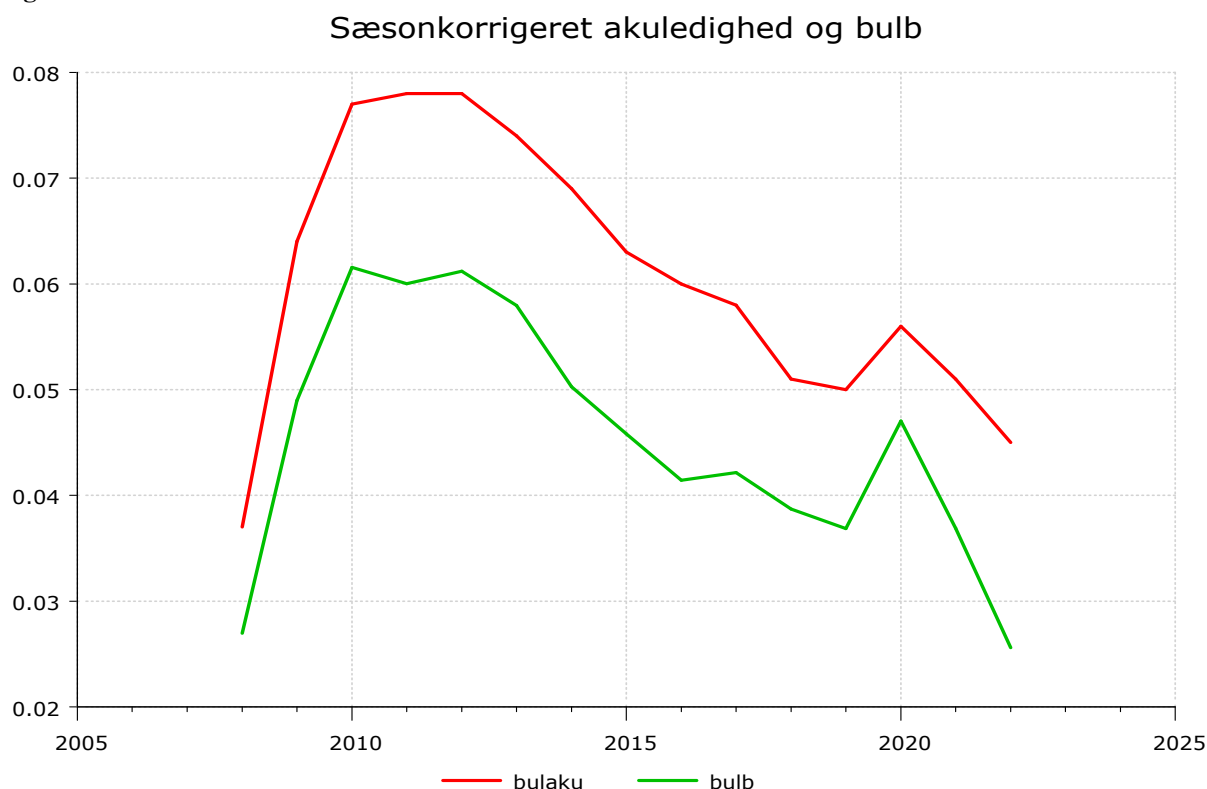
Køn: I alt

I ADAM er *Bulaku* beregnet som

$$(2) \quad Dif(Bulaku) = Dif(bulb)$$

I figur 2 nedenfor ses det at forholdet mellem de 2 ledighedsopgørelser er nogenlunde konstant fra 2008, deraf definitionen $Dif(Bulaku) = Dif(Bulb)$, der forudsætter en pæn grad af korrelation mellem de 2 tidsserier *Bulaku* og *Bulb*.

Figur 2

Der er indført en ny opregningsmetode for Akuledige, hvorfor ovenstående serier kun går tilbage til 2008 i sammenlignelig form.

3 3mdr pengemarkedsrente

Variablen 3 måneders pengemarkedsrente (CIBOR) årgennemsnit indgår i apr23-estbk med navnet $Iw3m$. Variablen $Iw3m$ beregnes som et årgennemsnit af daglige observationer af 3 måneders pengemarkedsrenten. Cibor er en referencerente, der udtrykker den rentesats, som en dansk bank er villig til at udlåne danske kroner til, for en defineret periode (her 3 måneder) og til en anden bank uden sikkerhedsstillelse.

Kilden til $Iw3m$ er dfbf.dk/dfbf-benchmarks/information-portal/

Her vælges:

CIBOR

Tenor 3 months

Fixing rate 3 months

I ADAM er $Iw3m$ beregnet som

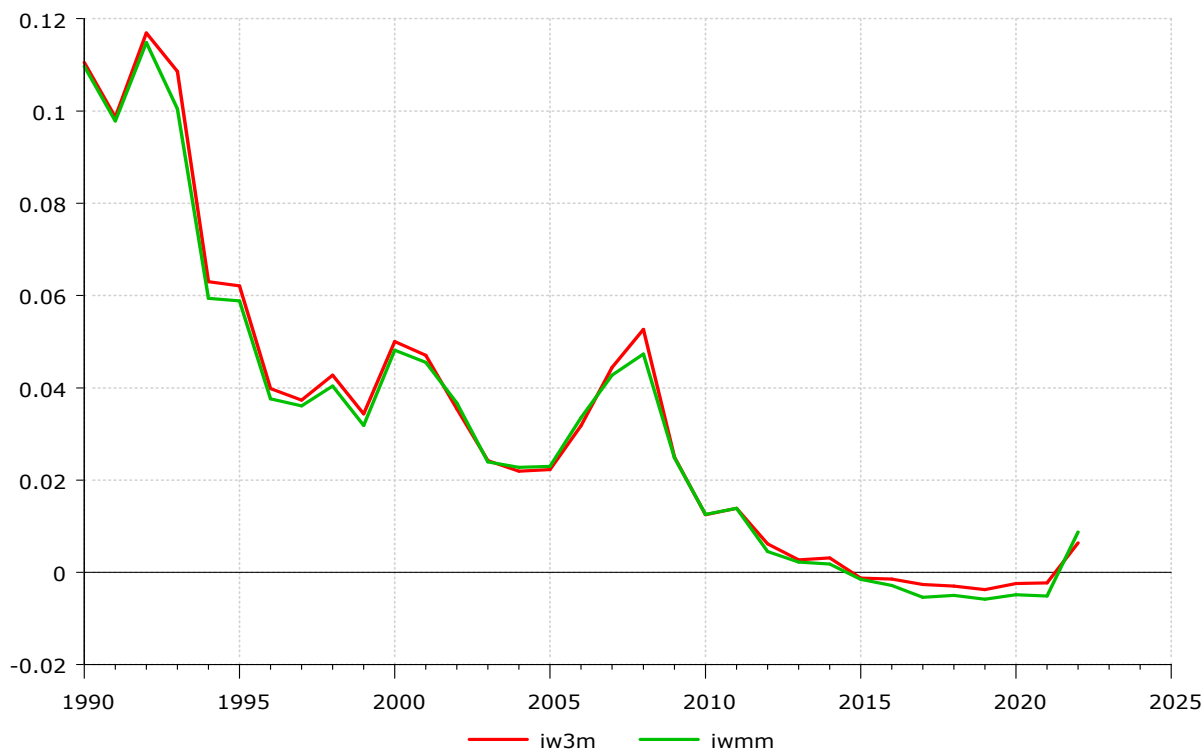
$$(3) \quad Dif(Iw3m) = Dif(Iwmm)$$

Hvor ADAM-variablen $Iwmm$ er den korte flexrente fra Finansdanmark.

Figur 3 nedenfor viser, at udviklingen i de 2 korte renter er meget synkron i perioden 1990 - 2022, hvorfor $Dif(Iw3m) = Dif(Iwmm)$ må være en rimelig antagelse.

Figur 3

3mdr pengemarkedsrente og iwmm

4 Gennemsnitlig timeløn for lønmodtagere ekskl. genetillæg

Gennemsnitlige timeløn for lønmodtagere ekskl. genetillæg, DA-området (kr.) indgår I apr23_estbk med navnet *Lnda*.

Kilden til variabelen *Lnda* er: Dansk Arbejdsgiverforenings Strukturstatistik, timefortjeneste ekskl. genetillæg, alle lønmodtagere, årlig ændring i pct.

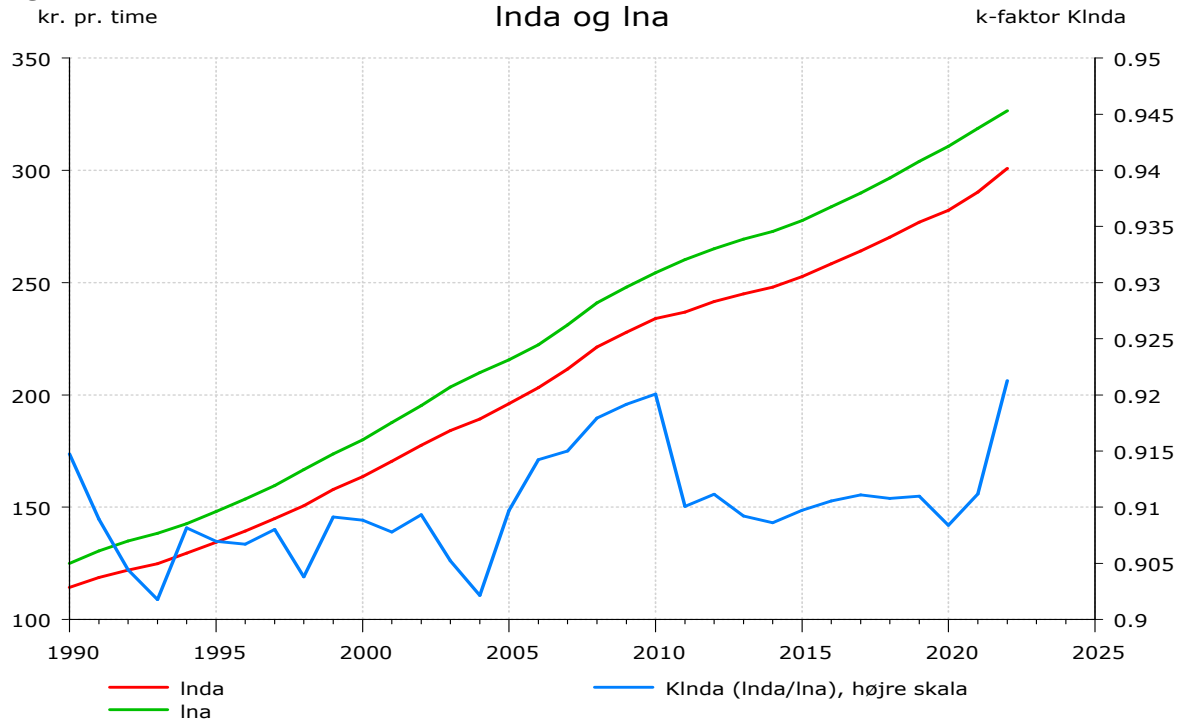
Serien er pt. bag en betalingsmur, men der arbejdes på en løsning fra ØM's side.

I ADAM er *Lnda* beregnet som

$$(4) \quad Lnda = Klnda * Lna$$

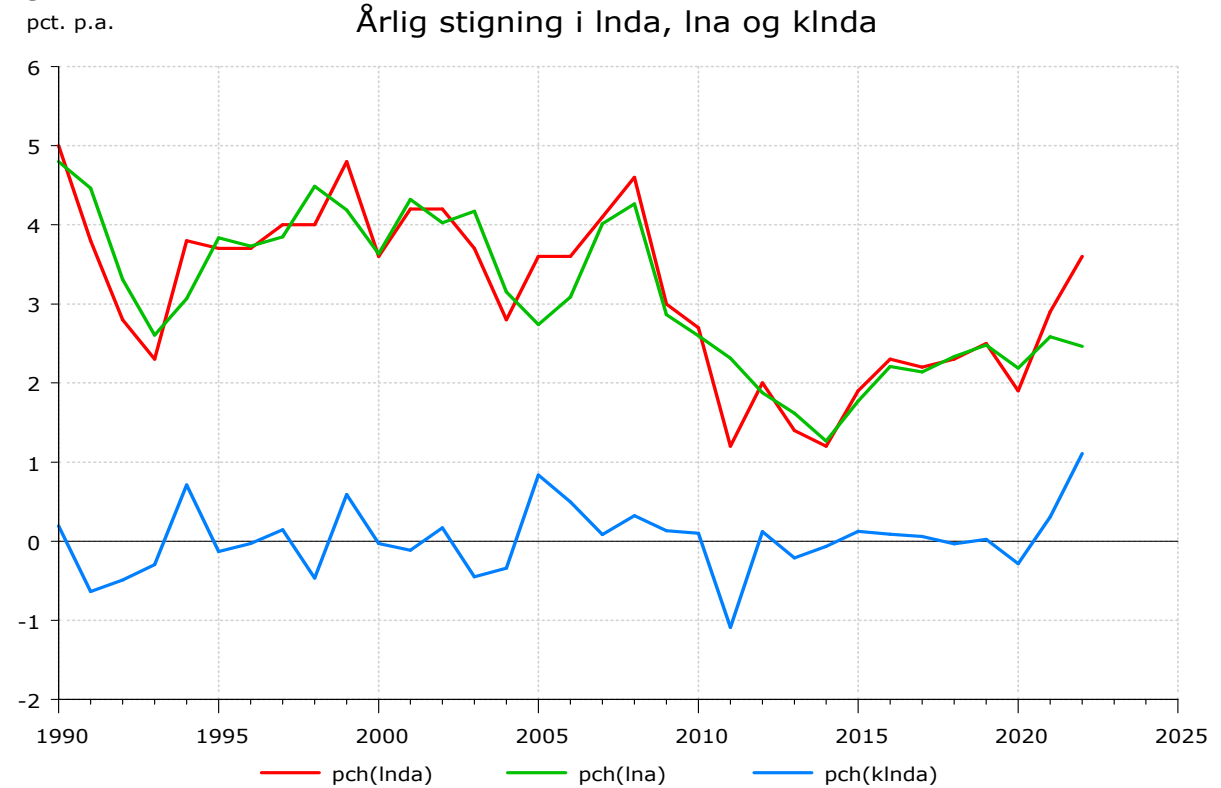
I figur 4 nedenfor ses udviklingen i *Lnda* og *Lna*. Dansk Arbejdsgiverforenings mål for timefortjenesten *Lnda* ligger lavere end ADAM variabelen *Lna*, der bygger på statistikbanktabel ILON2, lønindeks for den private sektor. K-faktoren i ovenstående *Lnda*-ligning forløber i et bånd mellem godt 0,9 og godt 0,92, så *Lnda* er i den viste periode knap 8 til 10 pct. mindre end *Lna*. Stigningen i k-faktoren i samplets sidste år 2022 afspejler, at de to timelønsvariable kommer lidt tættere på hinanden.

Figur 4

Figur 5 nedefor viser, at de to timelønsvariables stigningstakt korrelerer.

Figur 5


```
plot<1990 2023 title='Inda og Ina' ytitle='kr. pr. time' y2title='k-faktor Klnda' y2maxsoft=0.95>
```

```
Inda,Ina,Inda/Ina'Klnda (Inda/Ina), højre skala'<y2>;
```

```
plot<1990 2023 title='Årlig stigning i Inda, Ina og klnda' ytitle='pct. p.a.'>
```

```
pch(Inda),pch(Ina),pch(Inda/Ina)'pch(klnda)';
```